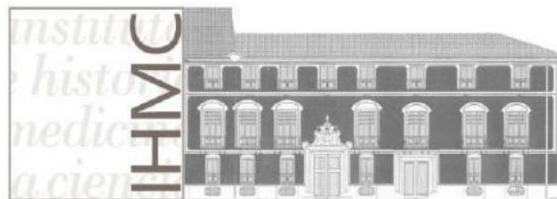

IHMC²

*BUTLLETÍ DE NOTÍCIES DE L'INSTITUT D'HISTÒRIA
DE LA MEDICINA I DE LA CIÈNCIA LÓPEZ PIÑERO
TARDOR 2017*

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

INSTITUT D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA I DE LA CIÈNCIA LÓPEZ PIÑERO

IHMC²: El butlletí de notícies de l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero ofereix informació actualitzada respecte a les seues activitats.

Sumari:

- Presentació
- Investigació
- Grup d'estudis avançats en història de la salut i la medicina
- Congressos
- Seminaris
- Biblioteca
- Museu
- Exposicions
- Biografies i Espais de Ciència
- Cinema
- Ensenyament i divulgació de les ciències
- Mooc. Història de la Ciència
- Ficae
- Professors convidats i estudiants residents
- Màster i doctorat
- Divulgació i comunicació

PALAU DE CERVERÓ

46003 VALÈNCIA

Tel. 963 926 229

www.uv.es/ihmc

PRESENTACIÓ

L'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero és un centre de la Universitat de València dedicat a la investigació i la divulgació entorn dels estudis històrics i socials sobre la medicina, la tecnologia i la ciència. Disposa de programes propis de màster i doctorat en Història de la ciència i la comunicació científica. També desenvolupa nombroses activitats de divulgació científica (exposicions, cicles de cinema, etc.) i seminaris d'investigació. El centre està situat en un palau restaurat del segle XVIII ([Palau Cerveró](#)), on també estan ubicades la [Biblioteca Historicomèdica](#), amb una extraordinària col·lecció de recursos bibliogràfics, i la [col·lecció d'instruments](#) de la Universitat de València. Aquest edifici disposa de sales d'exposicions permanents i temporals.

El butlletí de notícies IHMC2 ofereix les activitats principals del centre per als mesos de la tardor de 2017.

La informació actualitzada pot consultar-se en la nova pàgina web del centre més visual i dinàmica: <http://www.uv.es/ihmc> (inclou un nou calendari d'activitats).

El darrer 30 de gener de 2017, el Consell de Govern de la Universitat de València, després d'un informe amb la qualificació màxima per part de l'agència avaluadora estatal (ANECA), va aprovar el tràmit per a la creació de l'*Institut Interuniversitari López Piñero*, un centre amb les universitats d'Alacant, Miguel Hernández d'Elx, València i Jaume I de Castelló. Amb aquest nou projecte, més ampli i integrador, el centre continuarà donant suport a la recerca, el pensament crític, la innovació pedagògica, la igualtat d'oportunitats, la divulgació amb noves perspectives, i la conservació i l'estudi del patrimoni bibliogràfic i material relacionat amb la ciència, la tecnologia i la medicina.

INVESTIGACIÓ

L'IHMC desenvolupa investigació al voltant dels estudis històrics i socials sobre la medicina, la tecnologia i la ciència. Els seus membres publiquen habitualment llibres i treballs dins de revistes especialitzades, on també formen part dels consells editorials. També participen activament en congressos internacionals i organitzen jornades i conferències amb investigadors de tot el món.

L'IHMC disposa d'una xarxa de col·laboració molt àmplia amb altres universitats i centres d'investigació del nostre entorn i d'altres països. Fomenta l'intercanvi de professorat i estudiants dins de programes d'investigació i dóna suport a tot tipus d'ajudes i beques per al foment de la investigació dins de les àrees esmentades. Qualsevol col·laboració dins d'aquest terreny pot ser consultada en la direcció del centre: bertomeu@uv.es. Dins de les publicacions recents del centre es troben:

- M.J. Báguena Cervellera, “La consolidación de la virología y su influencia en la lucha contra la rubeola en España (1964-1975)”. En: Zarzoso, A.; Arrizabalaga, J. (ed.). *Al servicio de la salud humana: La historia de la medicina ante los retos del siglo XXI*. San Feliu de Guíxols, SEHM, Museu d'Història de la Medicina de Catalunya, Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols, Institució Milà i Fontanals (2017), pp. 77-82.
- M.J. Báguena Cervellera; Mariño Gutiérrez, L. “La participación española en los programas de la OMS para el control de la rabia (1952-1975)”. En: Zarzoso, A.; Arrizabalaga, J. (ed.). *Al servicio de la salud humana: La historia de la medicina ante los retos del siglo XXI*. San Feliu de Guíxols, SEHM, Museu d'Història de la Medicina de Catalunya, Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols, Institució Milà i Fontanals (2017), p. 117-122.
- J.L. Barona, “El mal veneri”, *Mètode. Revista de la Universitat de València*, 90 (2016): 106.
- J.L. Barona, “Francesc Torrent-Guasp (1931-2005). La glòria d'un heterodox de la investigació científica”, *Dau al Deu*, 11 (2016): 25-27.

- J.R. Bertomeu Sánchez; Arapostathis, Stathis, "Experts and Peripheries. Ongoing Research and Future Challenges", *Technology and Culture*, 45 (4) (2016): 951-965.
- J.R. Bertomeu Sánchez; Guillem, Ximo (eds.) "Dossier monogràfic: Living in a toxic world (1800-2000)", *Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica*, 9 (2016): 9-78.
- M. Cuenca-Lorente, "Poisons, Trials and Experts: Pere Mata i Fontanet (1811-1877) and Spanish Nineteen-Century Toxicology", *HoST - Journal of History of Science and Technology*, 11 (2017): 75-96.
- M.L. López Terrada; C. Ferragud, "Per a la salut humana i benefici comú de la república: El Hospital General de Valencia, su gestión económica y la oligarquía urbana". En: Alfons Zarzoso i Jon Arrizabalaga (ed.), *Al servicio de la salud humana: la historia de la medicina ante los retos del siglo XXI*, Sant Feliu de Guíxols, 2017, p. 497-502.
- C. Ferragud, "Els practicants de la medicina a Alzira durant la Baixa Edat Mitjana (1355-1465): activitat econòmica, política i social". En: Salvador Comes i Raül Añó (ed.), *Associacionisme i moviment obrer a la Ribera de Xúquer [Actes de la XIV Assemblea d'Història de la Ribera]*, Alginet, Ajuntament d'Alginet-Diputació de València-Cooperativa Elèctrica d'Alginet, 2017, p. 45-60.

- C. Ferragud; M.L. López Terrada, "El culte al document: l'historiador valencià Josep Rodrigo Pertegàs (1845-1930)", *Afers*, 83 (2017), p. 119-146.
- X. Guillem-Llobat, "Medical Experts and Agnotology in the Fumes Controversy of the Huelva Copper Mines (1888-1890)". *Medical History*, 61 (3) (2017): 424-443.

- R. Campos, E.J. Novella, “La higiene mental durante el primer franquismo. De la higiene racial a la prevención de la enfermedad mental (1939-1960)”. *Dynamis*, 37 (2017) (1):65-87.
- E.J. Novella, “Tuberculosis and political economy: Industrial wealth and national health in the Grand Duchy of Luxembourg, c. 1900-1940”. *Social History of Medicine*, [En línia] (2017): 1-20.
- P. Ruiz-Castell, “José M. Melià Bernabéu «Pigmalió» y la divulgación de la astronomía en la Valencia de la primera mitad del siglo XX”, *Dynamis*, 37 (2017), 433-455.
- P. Ruiz-Castell, “«Estels i biberons». Astronomía amateur a la Catalunya de mitjan segle XX”. En: J. Batlló, P. Bernat (ed.), *Explorant la volta del cel* (2017), pp. 227-234.
- P. Ruiz-Castell, “Making telescopes and partying with the stars: Amateur astronomy in Spain during Franco’s dictatorship”, *Journal for the History of Astronomy*, 47 (2016), 194-209.
- A. Roca, P. Ruiz-Castell, “The sky above the city: Observatories, amateurs and urban astronomy”, en O. Hochadel, A. Nieto-Galan (ed.), *Barcelona: An Urban History of and Modernity, 1888-1929* (Londres, Nova York: Routledge, 2016), p. 181-199.
- I. Suay-Matallana, J.R. Bertomeu Sánchez, "Introduction: Science and Expertise in modern societies", *Host*, 11 (juny 2017) DOI: <https://doi.org/10.1515/host-2017-0001>.

GRUP D'ESTUDIS AVANÇATS EN HISTÒRIA DE LA SALUT I LA MEDICINA

En aquesta secció presentarem els nous grups de recerca que s'integraran dins del nou institut interuniversitari. Comencem amb el Grup d'Estudis Avançats en Història de la Salut i la Medicina, que integra els professors de l'àrea d'Història de la Ciència de la Universitat Miguel Hernández d'Elx. Juntament amb membres del Grup Balmis de Recerca en Salut Comunitària i Història de la Ciència, de la Universitat d'Alacant ha rebut en els últims anys finançament del programa Prometeu de la Generalitat Valenciana per a grups de recerca d'excel·lència. La investigadora principal ha sigut la professora [Rosa Ballester Añón](#), jubilada recentment.

Les seues principals línies de recerca estan lligades a la història de la salut pública i del sistema sanitari públic a Espanya. També cal destacar una línia de treball centrada en l'àmbit de la comunicació científica des del punt de vista de la documentació científica, encapçalada pel prof. [Javier Sanz Valero](#), que té finançament del Fons de Recerca en Salut. [Eduardo Bueno Vergara](#), becari postdoctoral d'investigació, desenvolupa la seua tasca de recerca en els problemes de salut i les respostes que van rebre en l'àmbit del municipi d'Alacant durant el segle XVIII.

En el cas de la salut pública, l'interès s'ha centrat en les accions dutes a terme per a lluitar contra la mortalitat infantil, la poliomielitis i les malalties venèries. S'ha prestat atenció especial a l'ús dels mitjans de comunicació en l'àmbit d'aquestes lluites i a l'evolució de les accions educatives dutes a terme, tant des de l'àmbit de l'escola com dels serveis sanitaris en l'Espanya dels tres primers terços del segle XX.

En l'actualitat el prof. [Ramón Castejón](#) s'ocupa de l'estudi de sífilis i altres malalties venèries en el context d'un projecte que analitza l'eugenèsia a Espanya (1900-1950).

Per la seua banda, el professor [Enrique Perdiguero](#) dirigeix un grup de recerca centrat en l'estudi de la reforma sanitària en el tardofranquisme i la transició democràtica, que tracta d'analitzar com van sorgir noves cultures de la salut, la malaltia i l'atenció en els anys 60 i 70 a Espanya. També hi participa el prof. [Enric Novella](#), de la Universitat de València, juntament amb antropòlegs socials i historiadors de la ciència i l'educació d'altres universitats espanyoles. El projecte està coordinat amb historiadors de la ciència de la Facultat de Medicina d'Albacete, de la Universitat de Castella-la Manxa.

(Del Segur Obligatori de Malaltia a la protecció de la salut: cap a una nova cultura de la salut en el tardofranquisme i la transició democràtica). (Projecte HAR2015-64150-C2-1-P i PROJECTE HAR2015-64150-C2-2-P [MINECO/FEDER]).

[Alicia de Lara González](#) és la vicedegana del grau de Periodisme de la Universitat Miguel Hernández (UMH) d'Elx, on ensenya diferents assignatures relacionades amb la redacció periodística i la comunicació científica. En aquest terreny, ha elaborat diferents manuals de pràctiques i ha organitzat tallers sobre estil periodístic, criteri informatiu, valor noticable i redacció dels diferents gèneres periodístics: notícies, entrevistes, reportatges i cròniques. També és docent del màster d'Innovació Periodística de la UMH i del màster Interuniversitari en Història de la Ciència i la Comunicació Científica.

En l'àmbit acadèmic, ha investigat sobre innovació periodística i divulgació de la ciència. Ha participat en diversos projectes de recerca finançats pel Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat, enfocats a l'estudi de la cobertura sobre el canvi climàtic en els mitjans de comunicació espanyols i a l'anàlisi del vídeo en línia com a eina per a divulgar la ciència.

Els fruits del treball com a part d'aquests equips s'han traduït en articles de recerca publicats en revistes d'impacte. Destaca en aquest sentit un treball que aborda la relació entre científics, divulgadors i audiència a l'hora d'informar sobre canvi climàtic. L'últim article publicat recentment aprofundeix en el vídeo en línia com a eina per a divulgar sobre el canvi climàtic. A més, ha realitzat una comparació entre els formats televisius i els continguts web.

Així mateix és la coordinadora de la revista de divulgació científica UMH Sapiens. Una publicació que arreplega els avanços i resultats aconseguits pels diferents grups de recerca i experts de la UMH i els connecta amb l'actualitat i els interessos de la societat. L'objectiu de la revista és comunicar la recerca que es duu a terme als quatre campus que componen la institució, ser un altaveu per als investigadors i un pont d'unió amb el públic.

CONGRESSOS

El Grup de Recerca SANHISOC/Health in Society organitza una sessió temàtica en el Congrés de l'European Association for the History of Medicine and Health que se celebra a [Bucarest](#) (30 agost-2 de setembre). J.L. Barona coordina una sessió sobre: "PREVENTIVE BIOPOLITICS IN SOUTHERN EUROPE (20TH C.). INSTITUTIONS, INFECTIONS, VACCINES". A més, va presentar una ponència sobre "National Instituts of Hygiene. A tool for State biopolitics". En la sessió participa també la investigadora M.J. Bágüena amb la ponència "Clinical and laboratory research on the introduction of rubella vaccine in Spain".

J.L. Barona impartirà un curs de quinze hores sobre "Origins of Modern Science" a la University of Kumamoto ([Japó](#)) entre els dies 14 i 30 de novembre 2017.

Ximo Guillem i José R. Bertomeu han participat en el Congrés Internacional Workshop "At the intersection of disciplines: History of Science and Environmental History, "Following Poisons through Society (1800-2000): Current trends and narratives" a [Barcelona](#) del 8 al 9 de juny.

A més, Ximo Guillem i Ignacio Suay-Matallana van presentar en la **3ème Conférence Internationale d'Histoire et Cultures de l'Alimentation** de [Tours](#) de l'1 al 2 de juny, la conferència titulada "Wine safety and quality in Spain (1880-1936)".

Ximo Guillem i José Ramón Bertomeu van organitzar una sessió especial "Living in a Toxic World" del **11th International Conference on the History of Chemistry**, celebrada a [Trondheim](#), del 29 d'agost al 2 de setembre de 2017. Van participar en la sessió 15 investigadors. Ximo Guillem va presentar també: "The controversies on the plastering of wine and arsenical contamination". "Fighting pests with hydrogen cyanide in the Valencian Country at the turn of the twentieth century". José Ramón Bertomeu va presentar el seu treball "Arsenic in Spain (1840-1940)".

Carmel Ferragud amb Mariluz López Terrada van participar en el congrés: **XVII Congrès de la Societat Espanyola d'Història de la Medicina**, amb la ponència "Per a la salut humana i benefici comú de la república: L'Hospital General de València, la seua gestió econòmica i l'oligarquia urbana" a [Sant Feliu de Guíxols](#), els dies 15-17 de juny de 2017. A més, C. Ferragud va intervenir en el congrés **Medicine, Literature and Culture in the Early Modern Hispanic World, University of St Andrews** amb la dissertació sobre "Una aproximació a la malaltia i la pràctica de la medicina en el segle XV a través dels sermons de sant Vicente Ferrer" a [Escòcia](#) del 3-5 juliol de 2017.

SEMINARIS

L'IHMC desenvolupa tots els anys cicles de seminaris d'investigació al voltant de la història de la ciència, de la medicina i de la tecnologia, en què participen alguns dels més coneguts especialistes internacionals d'aquests temes. Els seminaris tenen habitualment lloc a la sala de conferències de l'IHMC a partir de les 16h. També hi ha cicles amb col·laboració amb altres institucions que tenen altres horaris i llocs. Totes les sessions són obertes al públic amb les limitacions d'espai de la sala de conferències. També és habitual la retransmissió en línia de les conferències. Els seminaris estan coordinats actualment pel professor Enric Novella (Enric.Novella@uv.es). La llista següent informa del programa provisional dels seminaris previstos per al segon semestre de 2017. Malgrat tot, es recomana consultar la pàgina web de l'IHMC: www.uv.es/ihmc, en què la informació està actualitzada.

Octubre

4 octubre. 16 h. Agustí Nieto (Universitat Autònoma de Barcelona) "El poder de la química a l'Espanya de Franco".

18 octubre. 18 h. Xavier Cussó (Universitat Autònoma de Barcelona) "Transición nutricional y estado nutritivo de la población española, 1900-2010: Diferencias de género".

20 octubre. 17 h. Presentació del llibre "Polifemo y la mujer barbuda" Crónica (des)enfadada de un cáncer atípico". Autora: Natalia Fernández Díaz-Cabal; a càrrec de: Ana García (Fundació Institut Valencià d'Oncologia). Modera: Àlvar Martínez-Vidal. Una experiència vital sobre el càncer des de la ironia, la literatura i l'humor.

25 octubre. 18 h. Taula redona: "Educació en la alimentació i nutrició avui" coordinat per Antonio García Belmar (Universitat d'Alacant).

27 octubre. 9 a 14 h. Fòrum Valencià de Mecenatge Científic. Intervenien: Pilar Campins Falcó (vicerectora d'Investigació i Política Científica de la Universitat de València), Albert Girona (secretari autonòmic de Cultura de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport) i Josefina Bueno Alonso (directora general d'Universitat, Investigació i Ciència de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport):

- Ponència: "Marc jurídic del mecenatge: perspectiva internacional, estatal i autonòmica", a càrrec de Montserrat Casanellas (UB).
- Taula redona sobre el "Mecenatge científic", amb la participació de representants del personal investigador i de les agències responsables. Modera: Federico Pallardó, degà de la Facultat de Medicina i Odontologia de la Universitat de València.

Novembre

8 novembre. 16h. Francisco Vázquez García (Universitat de Cadis). "La figura del cura pederasta en la cultura del anticlericalismo español".

22 novembre. 16 h. Salvador Cayuela Sánchez (Universitat Castella La-Manxa). "Biopolítica y discurso racial en el primer franquismo".

29 de noviembre. 16 h. Pablo Soler: "Las telecomunicaciones en la Guerra Civil española".

Desembre

13 de desembre. 16 h. Vicent Montalt (Universitat Jaume I de Castelló): "Ciencia y literatura en Shakespeare".

Gener

10 de gener. 16 h. La medicina legal en l'Espanya del primer terç del segle XX: presentació de la donació a l'IHMC de la biblioteca i papers d'Antonio Lecha-Marzo, amb la participació de Carmen de Meer Lecha-Marzo. També s'hi projectarà el documental "Juan Peset Alexandre".

24 de gener. 16 h. Luis Montiel (Universitat Complutense de Madrid): "Las verdades del bufón. Aspectos oscuros de la ciencia en la obra de ETA Hoffmann".

BIBLIOTECA

La biblioteca Historicomèdica Vicent Peset Llorca reuneix fons antics i moderns relacionats amb la història de la ciència, la tecnologia i la medicina. La secció de publicacions d'història conté més de 11.000 monografies, una de les col·leccions de revistes especialitzades més importants en aquesta àrea (moltes

Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència "López Piñero" Director de la biblioteca: [José Enrique Ucedo](#)

consultables en línia) i una sala d'obres de referència amb més de 1.000 títols d'accés directe que ha sigut recentment reorganitzada i, actualitzada amb la compra dels principals manuals, diccionaris, tractats i altres obres de consulta publicades als darrers anys.

El fons antic consta d'uns 20.000 volums, dins dels quals destaquen, per exemple, els donats per Peregrí Casanova, amb una nombrosa col·lecció de textos darwinistes, León Sánchez Quintanar, Enrique Ferrer i Viñerta i la família Peset, la biblioteca de la qual constitueix un dels nuclis essencials de la col·lecció. La biblioteca disposa de més de 3.000 llibres mèdics des dels segles XVI al XVIII, i al voltant de 15.000 llibres dels segles XIX i XX, a més de col·leccions importants de revistes mèdiques d'aquests períodes.

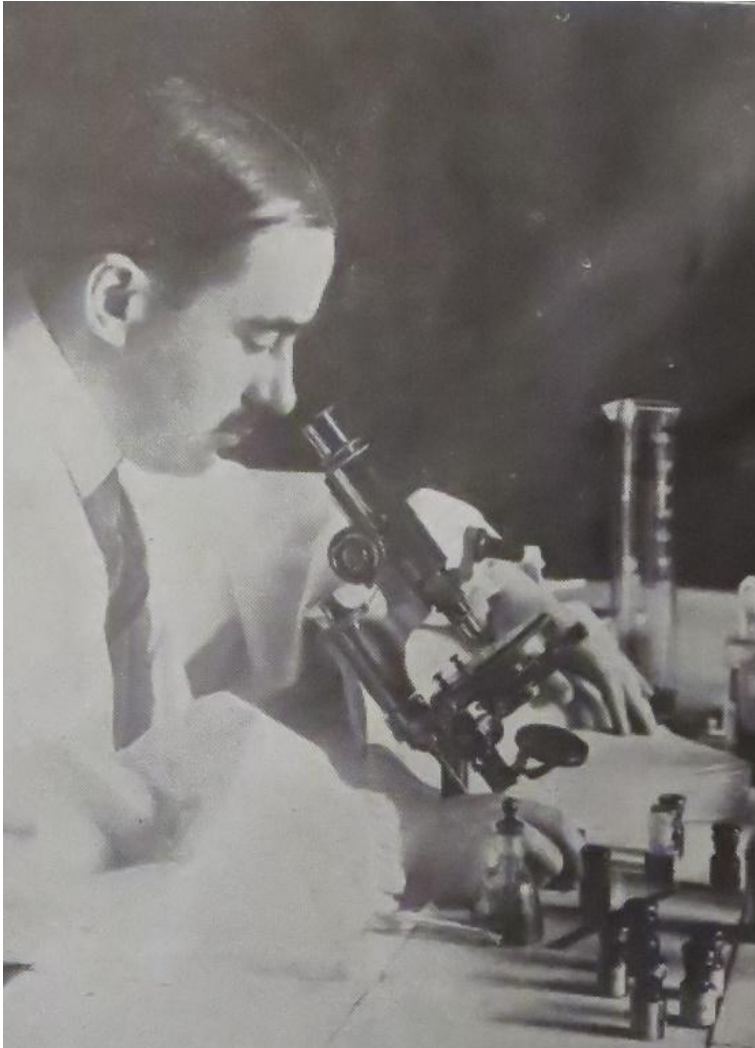
La biblioteca desenvolupa activitats de catalogació, conservació i digitalització dels materials bibliogràfics, així com de suport a la investigació i préstec interbibliotecari. Amb la col·laboració de diferents professors de l'IHMC, han estat digitalitzades diverses parts de la col·lecció i està previst continuar aquesta digitalització amb un fons de revistes mèdiques valencianes.

El procés de reubicació d'algunes col·leccions, dut a terme en 2016, ha permès un ús més profitós dels espais disponibles i ha fet possible acceptar dues donacions que enriqueixen el fons bibliogràfic sense comprometre el futur creixement de la biblioteca amb la incorporació de noves adquisicions.

Durant el passat curs 2016-2017 es va incorporar una secció de llibres de text i la biblioteca del naturalista Ignacio Sala. En els últims mesos han arribat diverses donacions importants.

A la fi de març passat, vam rebre dels seus hereus la donació de la biblioteca del metge legista i catedràtic de Medicina Legal de la Universitat de Sevilla, **Antonio Lecha-Marzo**. La donació consisteix d'una banda, en prop de 200 volums, sobretot, de la seua especialitat i, d'una altra, en materials i documents del seu arxiu. Destaca la correspondència que va rebre de metges i investigadors espanyols, europeus (italians, belgues, portuguesos i francesos, especialment) i llatinoamericans com Juan Vucetich. En total, hi ha prop de 500 documents diferents en la donació, en bona part, articles publicats prèviament en premsa mèdica especialitzada europea. Aquests documents estan tots ja incorporats en el catàleg Trobes ([Catàleg de Biblioteques de la Universitat de València](#)).

La part d'arxiu de la donació és la que falta encara per catalogar, però, ja està classificada per tipologies. Pròximament, procedirem a integrar-lo progressivament en Trobes. Volem agrair la generositat i l'ajuda prestada per al trasllat i la catalogació a la família Lecha-Marzo, i en particular a Carmen de Meer Lecha-Marzo, autora d'un dels millors estudis sobre aquesta col·lecció. En els pròxims mesos es realitzarà una presentació pública d'aquesta important col·lecció.

A la col·lecció de manuals d'ensenyament de física i química, s'han afegit recentment una trentena de monografies publicades majoritàriament en els anys 20 del segle passat, procedents de la **biblioteca d'Alejandro Pinilla Quiñonero, pare de la directora de la Biblioteca de Ciències de la Salut, Regina Pinilla.** És una donació que contribueix a reforçar aquest vessant del fons de la Biblioteca.

Finalment, el passat mes de juny es va acabar d'incorporar al catàleg Trobes **la donació del jesuïta Ignacio Sala.** En total, aquest fons està constituït per més de 3000 monografies i una seixantena de revistes. Amb aquesta donació s'ha incrementat, substancialment, la col·lecció d'obres de biologia i naturalesa de la biblioteca, sobretot, en temes d'entomologia i botànica. Amb aquesta catalogació finalitzada, s'inclou el 100% del material librari de la biblioteca en el catàleg Trobes: <trobes.uv.es>

Antonio Lecha-Marzo al seu laboratori segons una fotografia que pertany al llegat esmentat en el text.

MUSEU

El Museu d'Història de la Medicina i de la Ciència de l'IHMC disposa d'una col·lecció molt àmplia d'instruments científics i mèdics procedents de la Universitat de València. Fruit del treball dels seus investigadors, és el catàleg col·lectiu que es pot consultar a <http://www.instrumentscientifics.org/>. Aquests objectes són, al mateix temps, fons històriques úniques, eines per

l'ensenyament de les ciències i materials museogràfics que es fan servir en exposicions temporals i permanents. El museu, per tant, gestiona l'adquisició, conservació i investigació d'aquest patrimoni, així com totes les tasques relatives a la seua difusió i exhibició. D'aquesta manera tracta de posar a l'abast d'investigadors i divulgadors totes les potencialitats de la cultura material de la ciència, la tecnologia i la medicina.

En l'actualitat, el conservador del museu és el professor Pedro Ruiz-Castell (Pedro.Ruiz-Castell@uv.es) i el treball amb les col·leccions del museu es desenvolupa amb la participació i col·laboració activa dels voluntaris culturals de la Universitat de València, Javier Balaguer i José Antonio Garaboa. Les persones interessades en les activitats del museu poden contactar amb el seu conservador per tal de plantejar donacions, col·laboracions i projectes d'investigació històrica, de divulgació o museístics.

Una part selecta de la col·lecció es pot contemplar en les exposicions permanents de l'IHMC que es troben al Palau Cerveró (Plaça Cisneros, 4) i a la Facultat de Medicina de la Universitat de València (Av. Blasco Ibáñez, 17). Els instruments es fan servir també habitualment en les exposicions temporals que organitza l'IHMC i altres institucions que sol·liciten aquests objectes. Des del museu també s'encoratja els estudiants del Màster Interuniversitari en Història de la Ciència i Comunicació Científica (Universitat de València, Universitat d'Alacant i Universitat Miguel Hernández d'Elx) a utilitzar els objectes de la col·lecció per desenvolupar treballs.

Un bon exemple és la investigació que actualment s'està realitzant al voltant d'una sèrie d'aparells d'electroxoc fabricats a València, per la casa Millás Mossi (signatures MD-0028, MD-1198, MD-1199 i MD-1200), i utilitzats per diferents metges en diverses institucions al llarg de la segona meitat del segle XX.

Tanmateix, els darrers treballs de catalogació i investigació desenvolupats amb la col·lecció han permès una millor comprensió d'alguns objectes com el lactoscopi (signatura MD-0092), construït per Philippe Pellin, que en la dècada de 1880 va formar parella, i finalment, es va fer amb el negoci del prestigiós constructor d'instruments Jules Duboscq. Aquest instrument va ser dissenyat i presentat per primera vegada en 1843 pel metge francès Alfred Donné, per tal de determinar la qualitat d'un producte de consum tan popular com la llet a partir de la seua opacitat, indicadora de la proporció de matèria grassa. De fet, així s'esmenta en la novel·la de Benito Pérez Galdós *El amigo Manso* (1882), en què el lactoscopi s'utilitzava, juntament amb el lactobutiròmetre, per analitzar la llet de les dides o ames de llet que comerciaven amb aquest producte. Malgrat la facilitat i rapidesa amb la qual permetia determinar la qualitat de la llet, però, l'ús d'aquest instrument no va estar exempt de controvèrsia, especialment davant alguns problemes que va plantejar com els de la seua precisió.

EXPOSICIONS

ENSENYAR A MENJAR

ABRIL - OCTUBRE 2017

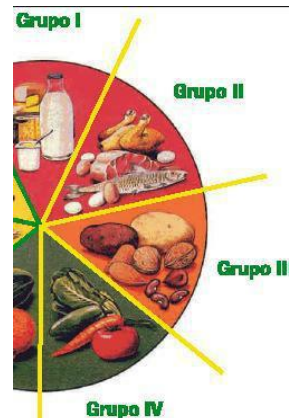

L'exposició Ensenyar a menjar pretén donar a conèixer les activitats desenvolupades pel Programa d'Educació en Alimentació i Nutrició (EDALNU), des del seu inici, l'any 1961, fins a la seua extinció durant la dècada de 1990. A través dels rics materials didàctics i divulgatius produïts pel programa, l'exposició ens acostarà a un període clau en la història de l'alimentació i de la nutrició al nostre voltant. Superats els períodes de desnutrició i fam de la postguerra, la societat espanyola s'enfrontava a final de la dècada de 1950 als nous reptes de la sobrealimentació i el sobrepès, al mateix temps que havia de seguir lluitant contra la malnutrició per defecte que patien els sectors més desfavorits. Ensenyar a menjar va ser una prioritat en les polítiques sanitàries del desenvolupisme i el programa EDALNU una de les eines dissenyades per aconseguir-ho. Els visitants de l'exposició podran visionar els documentals produïts per la nova televisió, escoltar programes de ràdio i contemplar

els nombrosos manuals i materials didàctics dissenyats per a educar els més petits, i també per als seus mestres i famílies.

Tot això permetrà reflexionar sobre la importància cultural, econòmica i sanitària de l'alimentació en la conformació de la nostra societat actual. Les estratègies de promoció i educació per a la salut que el programa EDALNU va dissenyar per ensenyar a menjar a la població espanyola ens permetran comprendre que aprendre a menjar va ser (i és) aprendre també a pensar i a conviure. El projecte expositiu s'articula al voltant de quatre objectius. A través d'objectes, audiovisuals, imatges, sons i textos. L'exposició tractarà de despertar l'interès dels visitants, però també, en aquest cas, d'activar el record d'aquells que, per la seua edat, van ser testimonis directes del que l'exposició narra. A través d'una pàgina web informativa, el projecte expositiu oferirà al visitant la possibilitat de trobar explicacions i reflexions més extenses sobre el que se suggereix en l'exposició. L'exposició i la pàgina web oferiran també canals destinats al fet que els visitants puguen convertir-se en col·laboradors del projecte, aportant els seus records i experiències personals en relació al programa EDALNU. Finalment, a través de guies didàctiques, es tractarà que el projecte expositiu pugui ser utilitzat com a recurs didàctic.

L'exposició ha sigut organitzada pel grup [Balmis](#) d'investigació en salut comunitària i història de la ciència, de la Universitat d'Alacant i del grup interuniversitari Història, Sanitat i Societat ([SANHISOC](#)). L'exposició és fruit de la seua investigació al voltant de l'experiència espanyola en les polítiques i programes d'educació en alimentació i nutrició en el trànsit de la dictadura a la democràcia, el paper d'agències internacionals com FAO i UNICEF i els resultats obtinguts. L'exposició presentarà algunes de les fonts materials, audiovisuals, iconogràfiques i documentals que els investigadors d'aquest grup han analitzat en els nombrosos llibres i articles d'investigació publicats en els últims anys. Hi haurà sessions de formació, materials educatius i visites guiades, particularment dirigides als estudiants de l'ensenyament secundari. Més informació: 963 864 922 o visites.guiades@uv.es

FRANKENSTEIN O EL MODERN PROMETEU

DIÀLEGS ENTRE CIÈNCIA I LITERATURA

NOVEMBRE 2017 – FEBRER 2018. Comissariat pel professor Pedro Ruiz-Castell

La ciència i la literatura, lluny de poder-se considerar com a cultures independents, han mantingut un diàleg constant al llarg de la història. De fet, la manera en què la literatura ha representat històricament l'activitat científica ha sigut fonamental per a instruir, seduir i preparar al públic lector per a assumir determinades propostes científiques i tecnològiques, al mateix temps que ha sigut una eina privilegiada amb la qual facilitar una reflexió crítica sobre les implicacions ètiques i socials de la ciència i, fins i tot, impulsar el **debat científic** necessari per a promoure i estimular determinades línies de recerca.

Amb la intenció d'abordar aquestes qüestions i coincidint amb la celebració dels dos-cents anys de la publicació de la novel·la Frankenstein o el modern Prometeu de Mary W. Shelley, l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero ha produït l'exposició "Frankenstein o el modern Prometeu. Diàlegs entre ciència i literatura" que pretén mostrar com al llarg del segle XIX i, en el marc del moviment artístic i cultural que es va consolidar a Europa, es van articular tota un sèrie de discursos que pretenien harmonitzar enteniment i imaginació – al mateix temps que desafiar les normes d'objectivació, fins i tot en la literatura especialitzada i entre la comunitat científica.

El **romanticisme** es va caracteritzar per la glorificació, la naturalesa i l'èmfasi en les emocions i els sentiments. Les idees romàntiques van calar en tots els àmbits de l'activitat humana, inclosa l'activitat científica. Les forces naturals van ser representades i analitzades sota una estètica romàntica d'allò més sublim, que descrivia la contemplació i l'estudi de la naturalesa com una experiència que escapava al domini i el control de la raó i el llenguatge. Més encara, les possibilitats que oferia la filosofia natural per a transformar el món eren tant inspiradores com amenaçadores. Per aquest motiu la literatura romàntica es va caracteritzar, tant per subratllar el caràcter admirable de la recerca científica, com per qüestionar el poder de la ciència.

A partir dels fons de la Universitat de València (amb una presència especialment important d'obres procedents de la Biblioteca Historicomèdica Vicent Peset Llorca i d'instruments científics de la col·lecció científicomèdica que alberga l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero), l'exposició abordarà diversos aspectes relacionats amb la ciència i literatura en el romanticisme europeu, prestarà atenció especial als debats científics que van influir en l'elaboració de la novel·la de **Mary W. Shelley** – des de la importància de les expedicions científiques i la qüestió anatòmica fins a la consideració de l'electricitat com a fluid vital–, així com, en l'impacte i les conseqüències d'aquesta obra – i, abordarà qüestions relacionades amb la construcció de la identitat, la responsabilitat del científic i el desenvolupament d'àrees com la fisiologia i l'electromedicina–. Tot això acompanyat d'un cicle de cinema i seminaris en relació amb el tema.

BIOGRAFIES I ESPAIS DE CIÈNCIA

Els estudis sobre la ciència de les últimes dècades han assenyalat la gran importància de l'entorn espacial i el context geogràfic en la producció de sabers. Aquest ha sigut l'objectiu de la secció de la [Veu del País Valencià](#) que s'ha desenvolupat, amb la col·laboració de la [Càtedra de Divulgació de la Ciència \(UV\)](#), durant l'any 2017, com a continuació de la secció anterior "Biografies científiques". Els protagonistes han sigut: els observatoris, hospitals, gotes de llet, universitats, manicomis, ateneus, jardins, tribunals, museus, aules, presons, leproseries, fàbriques, salons, sanatoris, acadèmies, societats científiques i laboratoris de tot tipus, així com altres espais relacionats amb la ciència, la tecnologia i la medicina. Els articles publicats fins avui són:

- [Els espais de la ciència](#) per José Ramón Bertomeu (IHMC López Piñero)
- [Els espais de la bogeria](#) per Enric Novella (IHMC López Piñero)
- [L'estació de patologia vegetal](#) de Burjassot per Ximo Guillem (IHMC López Piñero)
- [L'Hospital-Escola de la Creu Roja de València durant la Guerra Civil](#) per Xavier Garcia Ferrandis (Universitat Catòlica de València Sant Vicent Màrtir) i Àlvar Martínez Vidal (IHMC López Piñero)
- [La Reial Acadèmia de Medicina i Ciències afins de la Comunitat Valenciana](#) per Maria José Bágüena Cervellera (IHMC López Piñero)
- [Reial Societat Econòmica d'Amics del País de València](#) per Nicolás Bas Martín (Universitat de València)
- [La fundació de l'Estudi General de València](#) per Carmel Ferragud (IHMC López Piñero) i Marialuz López Terrada (Ingenio, CSIC-UPV)
- [La gota de llet](#) per Rosa Ballester (Universitat Miguel Hernández, Elx)
- [Els laboratoris químics municipals](#) per Antonio García Belmar (Universitat d'Alacant)
- [L'Hospital General de València en els seus primers temps](#) per Marialuz López Terrada (INGENIO, CSIC-UPV) i Carmel Ferragud (IHMC López Piñero)
- [La ciència al port de València](#) per Ignacio Suay Matallana (Centro Interuniversitario de História das Ciências e da Tecnologia (CIUHCT-UNL))

Tots els treballs de biografies i espais de ciència poden consultar-se en línia: [Diari la Veu](#) i en la pàgina de l'[IHMC](#)

CICLES DE CINEMA

L'IHMC col·labora amb [l'Aula de Cinema de la Universitat de València](#) i el Vicerectorat de Cultura amb la programació de cicles de diferent temàtica. Durant el passat mes d'abril, l'insomni va ser el protagonista en el cicle "**Viure sense dormir**", al maig es va basar la temàtica en "**L'alimentació i la cultura**" i al mes de juny el cicle fou sobre "**Els petits salvatges**".

Les projeccions es fan en llengua original (amb subtítols), generalment amb una introducció des d'un punt de vista cinematogràfic i científic, i finalitzen amb un col·loqui general. Tenen lloc a la sala de conferències del Palau de Cerveró, dijous a les 18:00 h., amb entrada lliure (aforament màxim de 60 persones). Durant els cicles de cinema de la passada edició es van registrar prop de 1700 persones.

Octubre. Ultimàtum el planeta. Coordinadora: Elisa Hernández (AdC).

5 d'octubre. *Una verdat incòmoda* (*An Inconvenient Truth*, Davis Guggenheim, 2006)

19 d'octubre. *Rompenieves* (*Snowpiercer*, Bong Joon-ho, 2013)

26 d'octubre. *El dia de mañana* (*The Day After Tomorrow*, Roland Emmerich, 2004)

Sessions 5, 19 i 26 octubre

Novembre. Racisme i biopolítica. Coordinat per Enric Novella (IHMC)

2 de novembre. *Todos nos llamamos Alí* (*Angst essen Seele auf*, Rainer W. Fassbinder, 1974)

9 de novembre. *Dheepan* (Jacques Audiard, 2015)

16 de novembre. *Enmienda XIII* (13th, Ava DuVernay, 2016)

23 de novembre. *El odio* (*L'haine*, Mathieu Kassovitz, 1995)

Sessions 2, 9, 16 i 23 novembre

Desembre. Cinema en el terreny de joc. Coordinat per Elisa Hernández (AdC) i C Ferragud (IHMC)

30 de novembre. *La soledad del corredor de fondo* (*The Loneliness of the Long Distance Runner*, Tony Richardson, 1962)

14 de desembre. *Red Army. La guerra fría sobre el hielo* (*Red Army*, Gabe Polsky, 2014)

21 de desembre. *Evasión o victoria* (*Victory*, John Huston, 1981)

Sessions 30, 14 i 21 desembre

4FICAE MARÇ 2017

L'IHMC va col·laborar amb la realització de la tercera edició de FICAE 2017 – Festival Internacional de Curtmetratges i Art sobre Malalties (3FICAE) – amb una secció paral·lela dedicada a les relacions entre medicina i art. Aquesta col·laboració va consistir en l'activitat “Sistema Sanitari: el mal ja està fet”, que es desenvolupà el dimarts 28 de febrer en horari de 19 h a 21 h. al Palau de Cerveró.

El Festival consta de tres categories: curtmetratge d'animació, curtmetratge de ficció i curtmetratge documental. La durada màxima dels curtmetratges serà de 10, 20 i 30 minuts, respectivament.

L'objectiu d'aquest festival és fomentar la sensibilització i consciència social sobre la malaltia com a procés de vida i ajudar a la desestigmatització que moltes malalties continuen suportant. D'altra banda, aquest festival pretén estimular la creació artística a través del llenguatge audiovisual per donar una major visibilitat i transmetre coneixement sobre les malalties, tant les que suposen una alteració o desviació de l'estat fisiològic com les considerades malalties socials i les seues conseqüències.

La quarta edició de les sessions del FICAE està prevista per als dies 17, 24 i 31 d'octubre i 7 de novembre, al Palau Cerveró a les 18: 00h., juntament amb una sessió especial del festival el 27 de febrer del 2018, a les 18 al Palau Cerveró. Entrada lliure. Aforament limitat.

Més informació en <http://ficae.es/> <https://www.facebook.com/festficae/> i [@festficae](#)
Organitza: [Càtedra art i malaltia \(UPV\)](#).

Festival Internacional de Cortometrajes y Arte sobre Enfermedades / UPV

Festival Internacional de Cortometrajes y Arte sobre Enfermedades / UPV

FICAE - Festival Internacional de Cortometrajes y Arte sobre Enfermedades
3FICAE - DISEASES INTERNATIONAL SHORT FILM AND ART FESTIVAL

ENSENYAMENT I DIVULGACIÓ DE LES CIÈNCIES

L'IHMC ofereix nombrosos recursos per a tots els nivells de formació dins de l'ensenyament de les ciències, tant de primària i secundària, com universitari o de formació del professorat. Els recursos de la biblioteca són habitualment emprats per part del professorat interessat a fer servir la història dins de l'ensenyament de les ciències. Les exposicions disposen habitualment de guies educatives a l'abast del professorat que vol visitar-les amb els seus estudiants. També acull a professorat convidat que vol fer recerca educativa amb les fonts d'aquesta institució. Els professors de l'IHMC imparteixen cursos de formació d'història de la ciència dins dels màsters de formació del professorat.

Dins d'aquesta línia, han estat organitzades dues jornades matinals de formació destinada al professorat. La primera sessió fou el mes d'abril de 2016 amb el tema: **"Ciència, història i gènere"** (amb Capitolina Díaz, UV). La segona ha estat organitzada el mes de novembre de 2016 amb el CEFIRE, l'institut Lluís Vives de València i el tema central ha estat: **"Els instruments científics"** (amb Alfons Zarzoso, Museu d'Història de la Medicina de Catalunya, i Josep Simon, Universidad del Rosario). La tercera matinal va ser realitzada al mes de maig de 2017 al voltant del tema **"La ciència en acció" (amb la participació d'Eduard Aibard, UOC)**. L'objectiu principal fou promoure la discussió respecte als mites del mètode de la ciència a partir dels estudis d'història i sociologia de la ciència. Va participar-hi Eduard Aibard (UOC), amb una excel·lent introducció a l'àmbit interdisciplinari del estudis socials de la ciència i tecnologia (Science & Technology Studies o STS).

La següent matinal d'història de la ciència tindrà lloc els dies 17 i 18 de novembre de 2018 sobre el tema: **"Medicines alternatives i complementàries: les controvèrsies científiques en les aules"** en què participaran Enrique Perdiguero (catedràtic d'Història de la Ciència, Universitat d'Alacant) i Juan José Ruiz (CEFIRE, València) al Palau de Cerveró. Les sessions disposaran d'un dossier de materials i una llista de recomanacions bibliogràfiques per a continuar estudiant el tema. L'objectiu final és la creació d'un grup de treball amb objectius de més llarga durada.

Les persones interessades en qualsevol d'aquestes activitats relacionades amb la història i l'ensenyament de les ciències poden connectar amb la direcció del centre: bertomeu@uv.es. L'IHMC organitza cursos d'història i divulgació de la ciència dirigits a les persones majors amb col·laboració amb la [Nau Gran](#). També s'organitzen itineraris científics per la ciutat de València. L'IHMC està obert a qualsevol altra forma de col·laboració amb professorat dels diversos nivells educatius dins de les línies assenyalades.

MOOC HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA

El passat curs 2016-2017, la Universitat de València va llançar un programa pilot per a produir cursos de vídeo en format obert i dirigit a un públic ampli. El contingut estarà disponible en diverses plataformes incloent MIRIADAX: <https://miriadax.net/home>.

L'IHMC ha participat amb un curs de 10 mòduls dedicat a una introducció general a la història de la ciència, la tecnologia i la medicina. Cada mòdul consta de 5 píndoles d'uns 5 minuts. Per afrontar aquest repte, s'ha adoptat una estructura cronològica senzilla que se superposa a una organització temàtica. D'aquesta manera, cada mòdul aborda un període històric des d'un grup d'espais, biografies i objectes que permeten destacar certes característiques particulars. S'ha optat per una presentació nova, d'acord amb les noves tendències historiogràfiques. Abandonant la vella història dels descobriments i els grans genis, s'ha elaborat un recorregut per les maneres de conèixer i fer en la història que permet endinsar-se en les pràctiques socials i culturals, associades amb la ciència, la medicina i la tecnologia.

S'aborden així, personatges, objectes i espais poc habituals en els relats tradicionals, però, molt significatius per a estudiar aspectes de la ciència, la tecnologia i la medicina. En l'elaboració del curs, a més, del taller d'audiovisuals de la UV, han participat: [Carmel Ferragud](#) (IHMC), [José Pardo Tomás](#) (Milà i Fontanals, CSIC, Barcelona), [Antonio García Belmar](#) (Universitat d'Alacant), [José Ramón Bertomeu](#) (IHMC), [María José Báguena](#) (IHMC), [Ximo Guillem](#) (IHMC), [Josep L. Barona](#) (IHMC), [Pedro Ruiz Castell](#) (IHMC). Una primera versió del curs està disponible en [you tube](#):

Equipo docente

- UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
- CFQ "Manuel Sanchis Guarnier"
- M O O C
- SFPIE Servei de Formació Permanent i Innovació Educativa
- VLC/CAMPUS VALÈNCIA INSTITUCIÓ VALÈNCIA D'INVESTIGACIÓ I INNOVACIÓ

Carmel Ferragud, IHMC, Universitat de València
José Pardo Tomás, Milà i Fontanals, CSIC, Barcelona
Antonio García Belmar, Universitat d'Alacant
José Ramón Bertomeu, IHMC, Universitat de València
María José Báguena, IHMC, Universitat de València
Ximo Guillem, IHMC, Universitat de València
Josep L. Barona, IHMC, Universitat de València
Pedro Ruiz Castell, IHMC, Universitat de València

José Ramón Bertomeu Sánchez

PROFESSORS CONVIDATS I ESTUDIANTS RESIDENTS

L'IHMC ofereix la possibilitat de realitzar estades temporals a persones de la comunitat acadèmica (professorat i estudiants) que vullga desenvolupar recerca dins del terreny de la història de la ciència, de la medicina i de la tecnologia, o col·laborar amb els nostres programes de divulgació de la ciència, patrimoni científic i museologia. Aquest programa ofereix la possibilitat de disposar d'un espai temporal a la seu de l'IHMC (Palau Cerveró), amb els recursos informàtics del centre i l'accés a tots els recursos d'investigació del centre, així com la col·laboració, si escau, a les activitats de recerca i divulgació que puguem definir segons el cas particular.

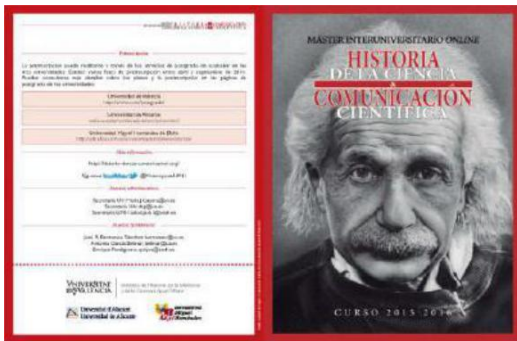
Les persones interessades a fer una estada temporal a l'IHMC han d'enviar una proposta amb el seu CV en què s'indique les dates de la seua estada i el programa de treball que desenvoluparien. Els estudiants de màster i doctorat han d'afegir-hi les dades de la persona membre de l'IHMC que tutoritzarà la seua recerca i estada al centre. Les sol·licituds han d'enviar-se almenys un mes abans de l'inici de l'estada, durant qualsevol moment de l'any, i adreçades al director de l'IHMC: José Ramón Bertomeu (bertomeu@uv.es). El claustre de l'Institut resoldrà periòdicament aquestes sol·licituds. Aquestes estades poden compaginar-se amb qualsevol tipus de beques i ajudes. Al llarg dels anys 2016 i 2017 el professorat visitant i estudiants residents són:

Maria I. Porras	Professora visitant (UCM)
Alejandro Pérez	Estudiant resident doctoral
Àlvar Martínez	Professor visitant
Joan Lloret	Professor visitant
Marcos Morales	Resident màster
Ignacio Suay	Professor visitant
M. del Mar Cuenca	PDI associada Història Ciència i Documentació
Rafaela Domínguez	PDI associada Història Ciència i Documentació

MÀSTER I DOCTORAT

L'IHMC organitza programes de màster i doctorat relacionats amb la història i la comunicació de la ciència, dins del qual participen tres universitats: la Universitat de València, la Universitat Miguel Hernández d'Elx i la Universitat d'Alacant. Són programes semipresencials que fan servir tots els recursos de les noves tecnologies de la comunicació, i atrauen estudiants de diferents punts del món. Al juny i setembre de 2017, els estudiants de l'última edició de màster van presentar de manera brillant els seus treball finals de màster. El nou curs de màster s'inicia el 14 de setembre de 2017. El doctorat organitza també sessions de presentació de la recerca en marxa, com la realitzada els dies 6-7 de setembre. Totes aquestes activitats, a més de les característiques pròpies dels programes, són descrites de forma actualitzada en la pàgina <http://www.historia-ciencia-comunicacion.org/>
Els coordinadors del màster són els professors Antonio García Belmar (UA) (belmar@ua.es), Ramón Castejón Bolea (UMH) (rcastejonb@umh.es) i Ximo Guillem Llobat (UV-IHMC)

(Ximo.Guillem@uv.es). La coordinadora del programa de doctorat és la professora María José Báguena (UV-IHMC) (m.jose.baguena@uv.es).

<http://www.historia-ciencia-comunicacion.org/>.

Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero

El màster i doctorat són programes semipresencials que fan servir tots els recursos de les noves tecnologies de la comunicació

Participen professors de tres universitats: la Universitat de València, la Universitat Miguel Hernández d'Elx i la Universitat d'Alacant

BEQUES

Les beques López Piñero del curs 2016-2017 varen estat concedides a dues estudiants del màster d'Història de la Ciència i Comunicació científica. Aquest passat any l'objectiu va ser fomentar la participació en [l'Escola de Primavera de Maó](#) (18-20 de maig de 2017) dedicada al tema "Living in emergency: humanitarianism and medicine". Els estudiants que han guanyat les beques han sigut: Marco Morales Peláez i Yolanda María Benlloch Fornés. L'IHMC tornarà a convocar noves beques per a l'any vinent per altres activitats d'història de la ciència, la medicina i la tecnologia. Més informació: bertomeu@uv.es

Programa Interuniversitario de Máster y Doctorado

Historia y Comunicación de la Ciencia

DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ

L'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència col·labora amb Ràdio Klara amb el programa “La Luna Sale a Tiempo”. Es poden escoltar reportatges i entrevistes fetes als participants de conferències, seminaris i altres actes realitzats a l'IHMC. A més, l'IHMC també va col·laborar amb *La Veu del País Valencià* amb la sèrie de biografies de científics valencians ja descrita: <http://opinions.laveupv.com/cientifics-valencians-en-la-historia>.

Les altres activitats de l'IHMC poden ser seguides mitjançant les pàgines següents:

- Nova pàgina web: <http://www.uv.es/ihmc> (El nou institut interuniversitari ha creat una nova pàgina web que està a hores d'ara en construcció)
- Facebook: <https://www.facebook.com/Instituto-de-Historia-de-la-Medicina-y-de-la-Ciencia-López-Piñero-160896327303957/>
- Twitter: <https://twitter.com/PalaudeCervero>
- Video: <http://www.uv.es/uvweb/institut-universitari-historia-medicina-ciencia-lopez-pinero/ca/videos-1285901090268/Recurs.html>

Els membres de l'IHMC volem agrair la col·laboració de totes les persones participants a les nostres activitats al llarg d'aquest darrers mesos, en primer lloc, a les persones que han participat i organitzat les conferències i també al públic (tant presencial com telemàtic) que ha permès debats intensos i variats. També volem agrair la gran quantitat de persones que fan possible les altres activitats del centre: les exposicions, la biblioteca, el cicle de cinema i la gestió del nostre patrimoni, particularment, als nostres voluntaris i estudiants residents, que fan possible cada dia aquestes activitats.

IHMC²

BUTLLETÍ DE NOTÍCIES DE L'INSTITUT D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA I DE LA CIÈNCIA LÓPEZ PIÑERO

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

